

زن در قرآن

دکتر هاله حسینی اکبرنژاد

زهرا شوشتری

- سرشناسه: حسینی اکبرنژاد، هاله
 عنوان و نام پدیدآور: زن در قرآن / هاله حسینی اکبرنژاد، زهرا شوشتري
 مشخصات نشر: قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر ...، ۱۴۰۴.
 مشخصات ظاهری: ۴۲۴ ص.
 شابک: ۹-۸۸۷-۵۳۱-۹۶۶-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص. [۴۲۱]، ۴۲۳.
 موضوع: زنان در قرآن
 موضوع: زنانشویی (اسلام)
 موضوع: زنان - وضع اجتماعی - جنبه های مذهبی
 موضوع: روابط زن و مرد - جنبه های مذهبی - اسلام
 شناسه افزوده: شوشتري، زهرا
 شناسه افزوده: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف
 رده بندی کنگره: ۴۵۱۲۹۴ ج ۹ / ۴۵۱۰۴ BP
 رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۱۵۹
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۲۴۸۵۲

نویسندگان: دکتر هاله حسینی انصاری و زهرا شوشتری
ناشر: نشر راه، وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم
رهبری در دانشگاه، به سفارش پژوهشگاه فرهنگ و
معارف اسلامی، ص ۱۵۰۰، تهران، چاپ اول، ۱۳۹۳/۱۰۰۰، نسخه قیمت
۹۶۳-۵۳۱-۸۸۷-۹ شابک ۱۵۰۰۰ تومان

ہر اکڑ بخش!

[illegible]

ketabroom.ir نشانی اینترنتی: info@ketabroom.ir

ماہگاہ امتیازی

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	فصل اول: اصول کلی قرآن پیرامون زن و مرد
۱۳	سؤالات
۱۵	۱- خلاقیت زن و مرد از حقیقتی واحد
۳۲	گفتار ۲- پاداش مساوی عمل زن و مرد
۳۳	الف) نژاد تأثیر بسپیت در کسب کمال‌های حقیقی
۳۷	ب) برخی ویژگی‌های ستودنی زن
۴۵	گفتار ۳- کمالات عنوان: مشترک زن و مرد
۶۷	گفتار ۴- انحرافات اعتقادی و اخلاقی مشترک زن و مرد
۷۶	گفتار ۵- برخی موارد اختصاصی زنان
۸۸	چکیده
۹۰	فصل دوم: بررسی رویکرد تشریع زن و مرد در خانواده
۹۲	سؤالات
۹۵	گفتار ۱- ازدواج: مبنای تشکیل خانواده در قرآن
۹۷	الف) مفهوم جامع خانواده در قرآن: پیوند سه نسل
۹۸	ب) انواع خانواده‌ها در قرآن
۹۹	گفتار ۲- منشأ و مبانی ازدواج
۹۹	الف) منشأ طبیعی ازدواج: گزینه جنسی
۱۰۴	ب) نیاز مرد و زن به سکون و آرامش
۱۰۵	ج) نیاز به انس و مودت
۱۰۶	د) میل به تداوم وجود خویش و تولید نسل
۱۰۸	گفتار ۳- جایگاه زنان در تولید و حفظ نسل از منظر قرآن
۱۱۰	گفتار ۴- معیارهای انتخاب همسر
۱۱۰	الف) ایمان و اعتقاد دینی
۱۱۴	ب) کفویت

- ۱۱۴ (ج) لغو ملاک‌های جاهلی و ارزش‌های طبقاتی
- ۱۱۵ (د) نسبیت ملاک ثروت و زیبایی
- ۱۱۶ گفتار ۵- موارد حرمت ازدواج
- ۱۱۶ (الف) حرمت ازدواج با نامادری
- ۱۱۸ (ب) حرمت ازدواج با محارم سببی و نسبی
- ۱۱۹ (ج) محرمات نسبی
- ۱۲۰ (د) محرمات سببی (مصاهرت)
- ۱۲۱ گفتار ۶- اهمیت نسب در اسلام و تنظیم آن
- ۱۲۳ گفتار ۷- زنان و اصول حاکم بر خانواده از منظر قرآن
- ۱۲۳ (الف) اصل معروف: ضامن آرامش جسمی و روانی زن
- ۱۲۵ (ب) اصل ردت و رحمت: پیوند زن و مرد
- ۱۲۸ (ج) اصل مسئولیت: در قبال خانواده
- ۱۳۲ (د) اصل ضنیت: برای ایفای وظایف زوجیت: نشوز
- ۱۳۲ ۱- نشوز مرد
- ۱۳۶ ۲- نشوز زن
- ۱۴۰ (ه) اصل امنیت
- ۱۴۱ (و) اصل تقوی
- ۱۴۲ (ز) اصل رازداری
- ۱۴۲ گفتار ۸- ریاست خانواده: مفهوم قوامیت مرد و علمبر آن
- ۱۴۵ (الف) مبنای قوامیت مرد در خانواده
- ۱۴۷ (ب) قلمروی اطاعت زن از شوهر
- ۱۴۹ (ج) محدوده قیمومت مرد در خانواده و نه اجتماع
- ۱۵۰ (د) شناسایی تفاوت نقش زنان و مردان در روایات
- ۱۵۳ (ه) اختلاف نظر مفسران در مورد قوامیت مرد
- ۱۵۵ گفتار ۹- رفتار با اعضای خانواده (والدین و فرزندان)
- ۱۵۵ (الف) خانواده گسترده
- ۱۵۹ (ب) برتری حقوق والدین در مقایسه با حقوق فرزندان
- ۱۶۶ (ج) جایگاه و احترام ویژه مادران در قرآن
- ۱۷۰ گفتار ۱۰- تعدد زوجات
- ۱۷۲ (الف) پیشینه و انگیزه‌های تعدد زوجات

۱۷۵	ب) شبهات مخالفان تعدد ازواج و پاسخ مفسران
۱۸۳	ج) شرط عدالت در تعدد زوجات
۱۸۶	گفتار ۱۱- ازدواج موقت
۱۸۹	الف) مبنای ازدواج موقت
۱۹۲	ب) ایرادات وارد بر ازدواج موقت و پاسخ به آنها
۱۹۸	گفتار ۱۲- مهریه
۲۰۰	الف) ماهیت مهریه: عطیه‌ای الهی و نه قیمت زن
۲۰۲	ب) مهریه: «جبران خسارت» و «پشتوانه برای احترام به حقوق زن»
۲۰۶	گفتار ۳- نفقه
۲۰۹	گفتار ۱۴- طلاق
۲۳۶	چکیده
۲۴۰	فصل سوم: بررسی حقوق و تکالیف زن و مرد در اجتماع
۲۴۲	سؤالات
۲۴۴	گفتار ۱- استقلال اقتصادی زنان
۲۵۱	گفتار ۲- هجرت و بیعت زنان
۲۵۹	گفتار ۳- بیعت زنان
۲۶۴	گفتار ۴- ارث
۲۶۶	الف) راز تصریح به ارث‌بری زن در مقابل رسوم جاهلانه
۲۶۷	ب) بیان کلی قانون ارث
۲۷۲	ج) بررسی سهم الارث زنان در شرایط مختلف
۲۷۵	د) دلایل فزونی ارث مرد و کمال نبودن آن
۲۸۲	گفتار ۵- قصاص
۲۸۱	گفتار ۶- شهادت زنان
۲۸۸	چکیده
۲۹۲	فصل چهارم: حجاب و عفاف
۲۹۴	سؤالات
۲۹۷	گفتار ۱- دستور عمومی قرآن به رعایت عفاف و پوشش
۳۰۷	گفتار ۲- منع زینت
۳۱۱	گفتار ۳- حدود پوشش زن
۳۱۲	گفتار ۴- نحوه راه رفتن و سخن گفتن زنان

۳۱۳	گفتار ۵- فلسفه پوشش و حجاب
۳۱۷	گفتار ۶- پاسخ به یک شبهه در مورد حجاب
۳۱۹	چکیده
۳۲۱	فصل پنجم: بررسی چهره‌های ماندگار زنان در قرآن
۳۲۳	سؤالات
۳۲۶	گفتار ۱- همسر حضرت ابراهیم(ع)
۳۲۹	گفتار ۲- همسر حضرت ایوب(ع)
۳۳۲	گفتار ۳- همسر حضرت زکریا(ع) - مادر حضرت یحیی(ع)
۳۳۶	گفتار ۴- مادر و خواهر حضرت موسی(ع)
۳۴۱	گفتار ۸- همسر فرعون
۳۴۷	گفتار ۶- زنان حضرت شعیب(ع)
۳۵۴	گفتار ۵- همسر حضرت موسی(ع)
۳۵۶	گفتار ۸- حضرت مریم علیها السلام
۳۷۰	مریم(ع) و نبی(ع) - مخلوق خدا با نیازهای بشری
۳۷۱	گفتار ۹- همسر عزیز مصر
۳۷۸	گفتار ۱۰- ملکه سبا
۳۸۶	گفتار ۱۱- حضرت زهرا (سلام الله علیها)
۴۰۷	گفتار ۱۲- همسر حضرت نوح(ع)
۴۱۲	گفتار ۱۳- همسر حضرت لوط علیه السلام
۴۱۷	گفتار ۱۴- همسر ابولهب
۴۱۹	چکیده
۴۲۴	منابع

مقدمه

«زنان در قرآن» عنوان یکی از دروس رشته مطالعات زنان در مقطع کارشناسی ارشد است که متأسفانه تاکنون فاقد منبع درسی بوده است؛ نکته قابل توجه اینکه دوره آثار علمی و دیدگاه‌های اندیشمندان خصوصاً در حوزه معارف اسلامی به کندی در متون درسی دانشگاهی جای می‌گیرد، با عنایت به این خلأ، نگارش منبعی که با نگاهی جامع، دیدگاه مفسرین معاصر قرآن کریم را گردآوری کرده باشد، به عنوان یک ضرورت مورد توجه قرار گرفت که ماحصل آن، پژوهش حاضر می‌باشد. لذا منابع این کتاب، در وهله نخست تفاسیر اصلی و مهمی است که به زبان فارسی نگارش یافته و یا ترجمه شده‌اند که مشتمل بر تفاسیر «پیرا»، «تسنیم»، نمونه، مخزن العرفان و نور می‌باشد و در گام بعد، به آثار اندیشمندان و محققین علوم اسلامی اعم از کتب و مقالات مراجعه گردید.

در زمینه گردآوری مطالب و طبقه‌بندی آنها سرکار خانم «زهرا شوشتری» زحمت بسیاری تقبل نمودند؛ و سرکار خانم دکتر «هاله حسینی اکبرنژاد» که در تدوین و آماده‌سازی این اثر تلاش نموده‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود. همچنین لازم می‌دانیم از ریاست محترم گروه مطالعات زنان و خانواده پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی سرکار خانم زهرا آیت

اللهم، داور محترم این طرح جناب آقای دکتر معارف و دیگر همکاران
گرانقدر، بابت مساعدت‌های بی‌دریغ‌شان در انجام این پژوهش، نهایت
سپاسگزاری را داشته باشیم.

گروه مطالعات زنان و خانواده
پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی

بهار ۱۳۹۴